

gang, lod: à Berlin! Naar de Herrer dertil ville sige, at det er besynderligt, at man ikke noget Dieblit har tænkt paa at befæste Berlin, og at heller ikke Wien er befæstet, saa skal jeg for det Første, hvad Wien angaar, bemærke, at man meget gjerne vilde befæste denne Hovedstad, men man saar en Ting, og det er Penge. Hvad Berlin angaar, er Forholdet et helt andet og det er nødvendigt at fremhæve det, fordi det kan bidrage til at forjage det skjæve Syn, som undertiden kommer frem, naar man trækker en Parallell og siger: Hovedstaden Berlin er ikke befæstet, saa behøver Kjøbenhavn heller ikke at være det; thi hvorfor er Berlin ikke befæstet? Fordi man har lagt hele Accenten paa at befæste Flodlinien og paa Søen. Naar man kan skabe en meget stærk Hær og i den søge sin væsentligste Støtte, stiller Forholdet sig nemlig anderledes; men medens det kan være passende for en Stat som Preussen at gaa den Vej, kan det ikke opstilles som noget Almengyldigt for Alle, og særlige Forhold maa bestemme, hvorvidt man skal befæste en Hovedstad eller ikke, idet ogsaa jeg mener, at man ikke altid skal befæste en Hovedstad, alene fordi den er en Hovedstad. Jeg nævnte før, at man i 1841 i Erkjendelse af Paris's Betydning gif til at befæste denne By. At Befæstningen ved sit Anlæg tilfredsstillede alle de Fordringer, der kunde stilles til det, derom herskede der ikke nogenfomhelst Tvivl; men man begif den Feil, at man ikke lod Befæstningen følge Skridt med Vaabenteknikens Udvikling, og i saa Henseende byggede paa en Forudsætning, der glippede saavel ved Paris som ved Belfort; idet man gif ud fra, at man havde en Fortifikationslinie at støtte sig til, vilde der derigjennem gives Leilighed og Tid til at faae de Spidepartier i det foranliggende Terrain befæstede, som vare nødvendige for Fæstningens Sikkring, naar Krigen kom. Dette viste sig fuldstændig ugjortligt. Forøvrigt vil det erkjendes, at Paris's Befæstning i 1870 holdt meget mere, end selv dens mest ihærdige Forsvarere havde lovet, idet de kun lovede, at Paris skulde holde sig i 60 Dage, medens den i Virkeligheden holdt sig i 4½ Maaned, og det naaget det i ethvert Tilfælde maa erkjendes, at den Gang Paris's Befæstning blev anlagt, var man ikke i Stand til at drage de Momenter ind i sine Beregninger, som følge af den Rolle, Jernbanerne ere komne til at spille med Hensyn til Forsvaret. Jeg skal ikke gaa ind paa en nærmere Omtale af, hvilke Mangler der var ved Paris's Befæstning, saa lidt som hvorledes man har afhjulpet dem, men kun udtale den almindelige Erkjendelse, man er kommen til, og denne gaar ud paa, at man ikke af Frygt for at faae en udstrakt Linie maa undlade at befæste Spidepartierne, der ligge foran en Fæstning, og hvorfra et Bombardement lettes, og hvorfra Fjenden kan faae et Indblik i Fæstningen, som gjør offensive Foretagender umulige, og at man endvidere skal skyde sine Befæstninger

saa langt frem som muligt for derved at tvinge Fjenden til en større Cerneringslinie og tvinge ham ud i et ugunstigt Terrain. Dette har man ved Paris søgt at løse paa den Maade, at man har udstrakt Befæstningerne paa en Linie af 20 Mile, og paa disse 20 Mile har man kun anvendt 18 Forter. Nu ville de Herrer strax indvende, at det er en farlig Ting at have saa faa Forter, og søge det Farlige paa to Punkter, dels i Faren for Gjennembrud og dels i, hvorledes man skal tilvebringe den fornødne Besætning til en saa udstrakt Befæstning. Hvad angaar Faren for et Gjennembrud, saa hører man tidt Tale derom; men Faren er ikke saa stor, som man tror. Ved en Kamp i aaben Mark saa vel som, hvor der er Tale om at lægge Forsvaret i første Linie, for Exempel ved Forsvaret af en Cerneringslinie, kan der være Tale derom, men hvor Talen er om Forter, er der slet ikke nogen Fare. Hvis det havde været en let Sag at foretage Gjennembrud, vilde det være mærkeligt, at Krigen i 1870 ikke frembyder et eneste Exempel paa, at Tydskerne gjorde Forsøg paa at bryde igjennem være sig ved Paris, Metz eller Belfort. Men jeg skal tænke Tanken om Gjennembrud tilbunds for derved at klare Spørgsmaalet. Om Dagen er et Gjennembrud umuligt; thi Forternes Kanoner beherske det foranliggende og mellemliggende Terrain, saa at det Tab, som vilde resultere af at gjøre et Forsøg i saa Henseende, vilde gjøre det umuligt. Gjennembrudet maatte altsaa foretages om Natten eller — hvad der er det Samme — i mørkt og taaget Veir. Nu vil Enhver, der har været i Krig, vide, at natlige Foretagender ikke have noget sæddeles Behageligt ved sig, og at man aldrig indlader sig derpaa med store Styrker, fordi man frygter, at Dropperne skulle blandes mellem hinanden. Men dernæst vil man om Natten være henvist til at følge Veiene, og disse vilde altid være bevogtede, om ikke Andet, saa med staaende Patrouiller. Forterne vilde altsaa blive averterede og aabne Ilden. Lad være, at Fjenden desuagtet kommer igjennem; hvad sker saa? Man møder bag Frontlinien et Terrain, der delvis er indrettet til Forsvar, og som han ikke kjender. Standses han ikke her, standses han i alle Tilfælde af Conceinten, og naar Dagen kommer, er han udsat for Ilden fra Forternes og Conceintens Kanoner uden at kunne faae nogenfomhelst Understøttelse fra sine Egne, thi dette forhindres af Forterne. Selv den dristigste General vilde ikke indlade sig paa Sligt. Hvad nu Spørgsmaalet om Befæstningen angaar, da skal jeg ikke komme dybere ind derpaa, men nøies med at anføre nogle Tal. Jeg sagde før, at Udstrækningen af Paris' nye Befæstninger var 20 Mil. Dertil er der krævet en Liniestyrke af kun 50—80,000 Mand, idet man ventet, at Resten vil blive suppleret dels gennem Territorialhæren og dels gennem Paris' Befolkning; idet man gjør Regning paa, at denne i farefulde Tider vil ligesom sidst